

потера ще да събера.
Я дай ми, Бойке, детето,
детето, мъжката рожба
да го в челото целуна.
Чуване, Бойке ще има,
върщане няма да има.

Поема Панайот Хитов хайдушкия живот. Поемаме и ние. Пътеката навлиза в букова гора, вие се край пенлив поток, провира се между големи причудливи скали, за да излезе на билото, където днес е построен голям хотел „Карандила“. Само на двеста метра източно от хотела, в долината на Кушбунарската река, се издига голям камък с крушовидна форма. Тук през 1860 г. дружината на Панайот Хитов води сражение с преследващата я потеря.

Тръгваме нагоре покрай реката. Пътеката ни отвежда при няколко големи извора. Това е Кушбунар.

Изворът се намира на 1025 м височина. Това място с хубав въздух и вода е породило предания за вълшебната сила на извора. Легендата разказва, че младите орли, които някога са обитавали тези места, преди да започнат своя горд полет във висините, са били потапяни от своите по-стари събратя във водата на извора. Оттам е произлязло и името на извора.

Закътан сред обширни букови гори, Кушбунар е станал едно от най-прославените хайдушки сборища. Ето какво пише П. Хитов за него: „Запрехме се (през 1858 г.) на онова място, което се нарича Кушбунар. (Българите го наричат „Птичи кладенец“.) Тука трябваше да запреме, да извадим от земята закопаното през миналото лято свое оръжие и да го раздадем на момчетата. Да кажа накратко на това място беше нашият военен магазин.“

Много хайдушки дружини са пили водата на Кушбунар и са полагали клетва да отмъщават на народните притеснители. И народът ги възпял, а заедно с тях обезсмъртил и Кушбунар.

Събрали ми се, събрали,
дванайсет мина дружина,
вървели догде вървели